

ANVISNINGAR TILL REGISTRERINGSBLANKETT FÖR RIKSANTIKVARIEÄMBETETS FORNMINNESREGISTER FMIS OCH SKOGSSTYRELSENS KOTTEN

Blankettens fält 1, fälten 20–32 samt 35 fylls i av platsledare ansvarig för FMIS-registrering. Fälten 1, 7, 20–22, 24–26 samt 30 eller 31 är obligatoriska för FMIS-registrering.

1) Identitet RAÄ (Fältet är reserverat för FMIS. Obligatoriskt fält.)

Under pågående inventering numreras samtliga lämningar under en *tillfällig arbetsidentitet*, som skall skrivas enligt mallen {signatur} {årtal}:{löpnummer}, t ex alo 2003:21. När fältarbetet är avslutat och de registrerade lämningarna överförs till FMIS konverteras den tillfälliga arbetsidentiteten till ett *RAÄ-nummer* enligt mallen {sockennamn} {löpnummer}, t ex Åre 675. Lämningar/lokaler som sedan tidigare är registrerade i fornminnesregistret ("gamla nummer") anges enligt mallen {sockennamn} {löpnummer}:{undernummer}, t. ex. Åre 374:1. Observera att om undernummer inte finns anges ändå undernummer 1. Lämningar/lokaler som sedan tidigare är registrerade i fornminnesregistret och som utgörs av flera undernummer skall delas upp så att varje undernummer skrivs på en egen blankett. I dessa fall inleds beskrivningen av undernummer 2 och framåt med en orienteringsuppgift, t ex "10 m V om Åre 375:1 är:...". I fältet anges även aktuell *socken* och *landskap*.

2) Kartblad

Under rubriken anges det eller de kartblad av Fastighetskartan/Ekonomiska kartan i skala 1:10 000 alt. 1:20 000 på vilken lämningen är belägen. Såväl Fastighetskartan/Ekonomiska kartan som ortofotokartan har en bladbeteckning som grundar sig på rikets koordinatsystem. Under rubriken anges den alfanumeriska beteckningen, namn och kvartsblad, t ex *4F 8d Lessebo NV* eller *20D 4–5 e–f SV*.

3) Identitet Kotten (Fältet är reserverat för S&H)

4) Inventerare

Här anges namn på inventeraren och datum för inventeringen.

5) Koordinater

Här anges koordinater. Koordinater behöver inte registreras för FMIS.

6) Sakord S&H (Fältet är reserverat för S&H)

7) Beskrivning (Obligatoriskt fält)

Här beskrivs lämningen i fritext. Ytterligare utrymme finns på blankettens sid. 4 samt fortsättningsbladet. Skador och växtlighet på lämning beskrivs i fält 8 och 9.

8) Skador på lämning

Här beskrivs skador. Om lämningen har flera skador beskrivs de i ordning från lämningens mitt ut mot dess kanter.

9) Vegetation på lämning

Här anges vegetation på lämningen, i första hand träd och buskar. Kulturväxter bör särskilt omnämnas. Ange gärna (uppskattad) ålder på träd.

10) Vegetationsbild (Fältet är reserverat för S&H)

11) Sentida skador (Fältet är reserverat för S&H)

12) Förekomst av kulturpräglad vegetation (Fältet är reserverat för S&H)

– Förekomst av grova lövträd

– Vårdas aktivt genom röjning, bete eller liknande åtgärder

13) Tradition

Här återges muntlig eller skriftlig tradition om den aktuella lämningen. Källa ska alltid anges. Observera dock att vid muntlig uppgift kan uppgiftslämnarens namn uppges endast om han eller hon har lämnat sitt medgivande till publicering på Internet. Skriftliga källor anges i fältet Referenser, men en hänvisning till författaren bör göras i texten, t ex (Andersson, O. 1977).

[Vid registrering av lämningstypen Plats med tradition ges beskrivningen i detta fält, men lämningstypen måste anges även i fältet *Beskrivning (7)* med en hänvisning hit.]

14) Terräng

Här beskrivs lämningens topografiska och geologiska belägenhet samt markslag på platsen.

15) Orientering

Här anges riktning och avstånd mellan lämningen och fasta, beständiga, och i terrängen väl synliga företeelser. Orientering bör alltid anges för lämningar på eller invid vägar, gränser etc. så att inte tvivel uppstår om på vilken sida om vägen eller gränsen lämningen är belägen.

16) Höjd över havet, min och max

Här anges lämningens minimumhöjd respektive maximumhöjd över havet med utgångspunkt från närmast lägre respektive högre belägna höjdkurva. Vanligen anges närmaste 5- eller 10-metersnivå beroende på underlagskarta. Ett exempel: om de faktiska siffrorna är t ex 37–58 m.ö.h. anges värdena 35 respektive 60 m.ö.h.

17) Namn

Här anges en lämningens namn som skall aviseras till officiell karta. Om flera namn förekommer på lämningen, anges alternativa namn i särskilt fält. Osäkra namn bör endast anges i beskrivningen. Vilka kartor som namnet aviseras till anges under fältet *Namnavisering (27)*.

18) Skyltning av lämning (Fältet är reserverat för S&H)

19) Inventerarens kommentar

20) Skadestatus (Fältet är reserverat för FMIS. Obligatoriskt fält.)

Förstörd anges för helt förstörd och borttagen lämning.

Restaurerad anges för lämning vars utseende har återställts efter undersökning eller skada. Arbetet skall ha företagits under antikvarisk tillsyn och föregåtts av myndighetsbeslut.

Skadad anges för lämning som är skadad av människa, med eller utan uppsåt. Anges även om lämning är skadad av naturliga orsaker, t ex erosion vid älv- eller sjöstrand, vindfällen, grävlingsgryt etc. Notera dock att av hävd bedöms t.ex. en boplatz i åker inte som skadad, medan däremot en boplatz i markberedd skogsmark kan bedömas som skadad. I de fall *Skadad* anges ska en skadebeskrivning alltid ges i fält 8.

Undersökt och borttagen innebär att lämningen undersökts arkeologiskt och är helt borttagen. Inget skydd enligt KML kvarstår.

Uppgift saknas anges för lämningar som registrerats som *Uppgift om* under **Läge (22)**.

Välbevarad skall anges när lämningen varken är restaurerad, skadad, övertäckt eller förstörd. Anges även för lämningar som delundersökts.

Övertäckt anges för lämning som har en beständig övertäckning och är omöjlig att bedöma.

21) Undersökningsstatus (Fältet är reserverat för FMIS. Obligatoriskt fält.)

Här anges om och i vilken omfattning lämningen har undersökts.

Delundersökt innebär att en del av fornlämningen är undersökt men att återstående del har skydd av Kulturminneslagen (KML). Även övrig kulturhistorisk lämning kan registreras som delundersökt, utan att för den skull återstående del har skydd av KML.

Ej undersökt skall anges för alla lämningar som inte är undersökta.

Undersökt och borttagen innebär att lämningen undersökts arkeologiskt och är helt borttagen. Inget skydd enligt KML kvarstår.

Uppgift saknas anges för lämningar där arkeologiska undersökningar utförts i äldre tid och där kvaliteten på undersökningen eller dokumentationen idag anses bristfällig.

22) Läge (Fältet är reserverat för FMIS. Obligatoriskt fält.)

Här anges om lämningen finns kvar på ursprunglig plats eller är flyttad.

Ej återfunnen används för tidigare registrerad lämning som inte återfunnits vid återbesök. Jfr *Uppgift om*.

Fyndplats anges om FMI-enheten representerar platsen där ett lösfynd påträffats.

Nuvarande läge – hitflyttad anges för den plats där lämningen finns nu efter att ha blivit flyttad från sin ursprungliga plats.

Oförändrat läge skall anges för alla lämningar som inte är flyttade.

Uppgift om används för lämning som är känd genom skriftlig eller muntlig källa, men ej återfunnen eller ej eftersökt. Observera dock att *Uppgift om* inte ska användas för tidigare registrerade lämningar som har tagits bort vid arkeologisk undersökning (= **Undersökningsstatus**, *undersökt och borttagen*) eller försvunnit av annan orsak (= **Skadestatus**, *förstörd*).

Ursprungligt läge – nu flyttad anges för den ursprungliga platsen där lämningen alltså inte finns kvar.

23) Noggrannhet läge/utbredning (Fältet är reserverat för FMIS)

Osäker position skall anges för

- registrerade lämningar där GPS-mottagningen varit så dålig att lägesangivelsen inte är tillförlitlig eller om motsvarande problem uppstått vid manuell inmätning
- lämningar som är registrerade som uppgift om
- tidigare registrerade lämningar som ej återfunnits
- undersökta och borttagna lämningar som inte varit registrerade tidigare och där lägesangivelsen är osäker.

Osäker position kan anges för

- fyndplats
- plats med tradition
- förstörda och borttagna lämningar, som inte varit registrerade tidigare

Osäker utbredning

Osäker utbredning anges för lämning med svårbestämbar eller osäker begränsning, t ex boplatser och överodlade fornlämningar. Kan endast anges för ytor (områden).

24) Kartunderlag (Fältet är reserverat för FMIS. Obligatoriskt fält.)

Här anges vilken typ av karta som använts för inmätning. Även skalan anges, alltså 1:5000, 1:10 000, 1:12 500 eller 1:20 000.

25) Mätmetod (Fältet är reserverat för FMIS. Obligatoriskt fält.)

Här anges metod för inmätning av position för och avgränsning av lämning på karta. Fältet innehåller fem alternativ: *Manuell*, *GPS*, *DGPS*, *RTK-GPS*, *Totalstation*. Om GPS används i kombination med linjalinmätning på kartan anges mätmetoden som manuell.

26) Kartavisering (Fältet är reserverat för FMIS. Obligatoriskt fält.)

Här anges om och till vilken av LMV:s kartor lämningen ska aviseras. Fältet innehåller sex alternativ: *Fastighetskartan* i skala 1:10 000 (1:12 500), *Terrängkartan* i skala 1:50 000, *Väggkartan* i skala 1:100 000, *Fjällkartan* i skala 1:100 000, *Översiktskartan* i skala 1:250 000 och *Ingen avisering*. Fältet är flervärt, dvs flera alternativ kan anges. Huruvida aviseringen avser run-R, Ms, tvärstreck eller andra kartsymboler är kopplat till vissa andra fält på blanketten och behöver inte anges. *Ingen avisering* anges för alla lämningar som inte ska aviseras till karta.

27) Namnavisering (Fältet är reserverat för FMIS)

Här anges till vilken av LMV:s kartor ett namn skall aviseras. Fältet innehåller fem alternativ: *Fastighetskartan*, *Terrängkartan*, *Väggkartan*, *Fjällkartan*, *Översiktskartan*. Fältet är flervärt, dvs flera alternativ kan anges. Vilket namn som ska sättas ut skall vara angivet i *Namn* (17).

28) Upplysningstext (Fältet är reserverat för FMIS)

Här anges om och till vilken av LMV:s kartor upplysningstext ska rekommenderas. Fältet innehåller fem alternativ: *Fastighetskartan*, *Terrängkartan*, *Väggkartan*, *Fjällkartan*, *Översiktskartan*. Fältet är flervärt, dvs flera alternativ kan anges. Vilken upplysningstext som ska sättas ut väljs från listan med av LMV godkända Us-texter, se dokumentet *Avisering till Lantmäteriets kartor*, på <http://www.raa.se/arkeologi/lankar.asp>.

29) Kommentar kring inmätning och beskrivning (Fältet är reserverat för FMIS)

Här kommenteras t.ex. tekniska problem avseende geometri och attribut, dvs inmätning på karta och beskrivning av lämning.

30) Lämningstyp och egenskapsvärden (Fältet är reserverat för FMIS. Fält 30 alternativt 31 är obligatoriskt för FMIS.)

I de fall den registrerade lämningen utgörs av en enstaka lämningstyp anges lämningstyp här. Gällande lämningstypslista finns på RAÄ:s hemsida, www.raa.se/fornminnesinformation, under fliken "aktuellt arbetsläge".

Enstaka lämningstyper får alltid antal 1, vilket är förtryckt på blanketten.

Ange eventuellt egenskapsvärde/n. Om osäkerhet råder om egenskapsvärde kan detta utelämnas, dvs om det inte går att avgöra om t ex en "Husgrund, historisk tid" använts i samband med bergsbruk eller skogsbruk, lämnas fälten för egenskapsvärde tomma.

31) Sammansatt lämningstyp och egenskapsvärden (Fältet är reserverat för FMIS. Fält 30 alternativt 31 är obligatoriskt för FMIS.)

I de fall den registrerade lämningen (lämningarna) utgörs av en sammansatt lämningstyp anges denna här.

Vid registrering av sammansatta lämningstyper anges *antal* för de lämningar som har exakt samma lämningstyp och exakt samma egenskapsvärde/-n.

Ange eventuellt egenskapsvärde/n. Om osäkerhet råder om egenskapsvärde kan detta utelämnas, dvs om det inte går att avgöra om t ex en "Husgrund, historisk tid" använts i samband med bergsbruk eller skogsbruk, lämnas fälten för egenskapsvärde tomma.

32) Antikvarisk bedömning och antikvarisk kommentar (Fältet är reserverat för FMIS. Obligatoriskt fält.)

Här anger platsledare den registrerade lämningens antikvariska status.

Bevakningsobjekt innebär att lämningens status inte kan fastställas vid okulär besiktning utan bör kontrolleras ytterligare, t ex före en exploatering. Denna bedömning ska alltid åtföljas av en kommentar eller motivering i fältet Antikvarisk kommentar.

Ej kulturhistorisk lämning anges för lämningar som registrerats som Fornlämningsliknande bildning, Fornlämningsliknande lämning och Utgård samt för undersökta och borttagna lämningar och även förstörda och borttagna lämningar.

Fast forn lämning anges för lämningar som är skyddade enligt KML. Vid registrering i fornminnesregistret/FMIS skall den praxis för antikvarisk bedömning följas som utvecklats vid Riksantikvarieämbetets fornminnesinventeringar. Denna finns redovisad på Riksantikvarieämbetets hemsida: www.raa.se/fmr/pdf/antikbed.pdf.

Förstörd anges för helt förstörd och borttagen lämning.

Undersökt och borttagen innebär att lämningen undersökts arkeologiskt och är helt borttagen. Inget skydd enligt KML kvarstår.

Uppgift om används för lämning som är känd genom skriftlig eller muntlig källa, men ej återfunnen eller ej eftersökt. Observera dock att *Uppgift om* inte ska användas för tidigare registrerade lämningar som har tagits bort vid arkeologisk undersökning (= **Undersökningsstatus**, *undersökt och borttagen*) eller försvunnit av annan orsak (= **Skadestatus**, *förstörd*).

Övrig kulturhistorisk lämning används för kulturhistoriska lämningar som enligt rådande praxis inte utgör fast forn lämning. Används även för sådana lämningstyper som vanligen inte betecknas som "lämningar", t ex Plats med tradition och Fyndsamling osv.

Antikvarisk kommentar Fältet är reserverat för platsledares eventuella kommentarer kring den antikvariska bedömningen.

Ej bedömd i fält skall anges i de fall platsledaren enbart har kontrollerat den aktuella lämningen byråmässigt utan att granska i fält.

Granskning för FMIS Här anger platsledaren sitt namn och datum för granskning/bedömning.

33) Kontroll för Kotten (Fältet är reserverat för S&H)**34) Referenser**

Här anges litteratur, historiska kartor, övriga kartor, rapporter, handlingar, och ärenden som berör lämningen. För litteratur bör följande uppgifter alltid finnas med: författare, redaktör eller utgivare, tryckår, verkets titel och undertitel, samt eventuell serie. För historiska kartor anges karttyp, arkiv och aktnummer. För rapporter, handlingar och ärenden anges alltid organisation och diarienummer. För fynd anges organisation och inventarienummer.

35) Bild (Fältet är reserverat för FMIS)

Här anges uppgifter om foton och andra bilder som skall levereras till FMIS.

Under fältarbetet måste alltid fotodagbok föras med preliminära identitetsnummer.

Fotografifiler från digitalkamera döps när de sparas om i dator och döps då enligt mallen {tillfällig arbetsidentitet}_{löpnummer}.{filextension}, t.ex. alo_2003_21_03.jpg .